Pr. Marcel Stavără,
Biserica „Icoanei”,
București

Arătarea Mântuitorului către apostoli în Duminica Învierii

(Ioan 20, 19-23; Luca 24, 36-43; Marcu 16, 14)

Maria, mama evanghelistului Marcu, își transformase casa personală în biserică, astfel că, prin găzduirea Mântuitorului, casa devenise sediul temporar din Ierusalim al apostolilor. Aici Domnul Iisus a săvârșit Cina cea de Taină, iar după o perioadă de timp, „tot în această casă, frații se rugau pentru eliberarea lui Petru din închisoare (F. Ap. 12, 7, 12) și direct aici a venit după ce îngerul l-a scos din temniță”[1].

În seara zilei de duminică, casa lui Marcu avea ușile încuiate, iar înăuntru găzduia pe ucenicii adunați de frica iudeilor. Evanghelistul ne spune că **„cei unsprezece ședeau la masă”** (Mc. 16, 14). Propriu-zis, apostolii erau doar 10 la număr; Toma lipsea, iar Iuda se spânzurase. Toți erau adunați la cină, mâncare se găsea, dar credem că nimeni nu venise acolo pentru a mânca. Atmosfera era foarte apăsătoare, marcată de frica de prigonire și moarte din cauza fariseilor, care doreau cu orice preț să sfârșească acest episod al Galileeanului și să-i anihileze pe adepții Lui. La această situație se mai adăugau zvonurile femeilor mironosițe, apoi chiar veștile lor, ale lui Petru și ale lui Ioan, dezvăluirea Mariei Magdalena și a lui Petru despre întâlnirea cu Iisus Hristos cel înviat. Luca și Cleopa s-au întors istorisind și ei întâlnirea de la Emaus.

Totul era confuz, incert, de necrezut și totodată surprinzător. Iar rezultatul adevărește instabilitatea care copleșea atmosfera din casă: **„ușile erau încuiate”**. Ce fel de măsură de precauție reprezintă aceasta sau cine ar fi putut opri furia fariseilor și a soldaților: niște uși de lemn?! Nu faptul că s-au baricadat în spatele unor uși i-a ținut în viață pe apostoli, ci numai Iisus Hristos cel înviat. Nimeni nu se putea atinge de ucenici în acea seară: încă nu sosise ceasul lor, pentru că Domnul Iisus avea alte planuri cu ei. Momentan, apostolii se blochează în casă pentru că sunt blocați în idei. Nu știu ce să facă: să aștepte să se liniștească furia iudeilor sau să plece în Galileea, undeva departe de locul răstignirii? Dar și alții au plecat din Ierusalim (Luca și Cleopa) și iată că s-au întors cu o veste mare și de necre-

1 Pr. Dr. Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament*, EIBMBOR, București, 1995, p. 302.

zut! Sf. Ioan Gură de Aur învață că tocmai de aceea Iisus li Se arată seara, „fiindcă se pare că atunci era teama lor mai mare, de fapt ei erau într-o îngrozire prea mare. El nu vine ziua, ca ei să fie toți împreună, căci ei erau într-o uimire mare și în frică”[2].

„A venit Iisus și a stat în mijloc, și le-a zis: Pace vouă!” (Ioan 20, 19; Lc. 24, 36). Ucenicii erau adunați, dar nu aveau niciun *centru*, un nucleu și o forță care să-i țină uniți. Numai Iisus Hristos poate face aceasta și de aceea Se arată ucenicilor seara, în prima zi a săptămânii. Nu bate la ușile încuiate, ci apare deodată în mijlocul lor. În primul rând, constatăm că Hristos nu „a venit” de undeva, de departe, ci S-a făcut vizibil cu Trupul Său liber de orice categorie de spațiu și timp, neîngrădit de nicio lege a lucrurilor materiale, cu toate că rămânea material, dar transformat, duhovnicesc: „Un astfel de trup înviat pentru nemurire primește noi însușiri, ca, de exemplu, aceea de a putea descoperi pe loc materia și a o reface cum a fost întâi, și aceasta explică pătrunderea Trupului Său prin ziduri. Nu zidurile au fost dematerializate, ci moleculele Trupului Său. Are puterea gândului pentru deplasare, străbate văzduhul fără nicio osteneală fizică; când va merge pe drumul Emausului, cu ucenicii Luca și Cleopa, o va face ca să fie alături de ei, dar Trupul Său înviat se putea găsi la Emaus dintr-o dată, fără a pune pas lângă pas”[3].

Constatăm că Hristos nu „a venit” de undeva, de departe, ci S-a făcut vizibil cu Trupul Său liber de orice categorie de spațiu și timp, neîngrădit de nicio lege a lucrurilor materiale, cu toate că rămânea material, dar transformat, duhovnicesc. […]
El este centrul în jurul căruia gravitează viața tuturor oamenilor.

Tocmai în aceasta se află puterea Învierii: în realitatea că El, ca Dumnezeu, nu Se supune legilor pe care El Însuși le-a pus în creație, ci ordinea lucrurilor se supune Lui. Hristos poate să înnoiască aceste legi materiale pentru scopurile Sale dumnezeiești, ca să dea putere firii Sale umane să treacă prin uși sau ziduri: „Dacă nu admitem că Dumnezeu poate depăși ordinea legilor obișnuite ale naturii, nu admitem nici învierea Lui. Iar fără învierea lui Hristos, nu avem nicio nădejde că mai urmează ceva după moarte. Și acest lucru e cel mai absurd. Iată cum, socotind că legile naturii sunt totul, recunoaștem că totul este absurd”[4].

Iisus Hristos nu numai că Se face văzut, dar Își ocupă locul propriu al Său, în mijlocul lor. Și pe Cruce a stat în mijloc, între cei doi tâlhari, și, înviat, El este centrul în jurul căruia gravitează viața tuturor oamenilor. Arătarea Sa nu este în calitate de oaspete deosebit, ci Hristos Se face Gazda ucenicilor adunați laolaltă și pune această întâlnire cu apostolii ca fundament pentru existența viitoare a comunității bisericești.

2 Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentar la Evanghelia de la Ioan*, p. 486.

3 Olga Greceanu, *Meditații la Evanghelii*, Ed. Sofia, București, 2010, p. 270.

4 Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, p. 1151, Sf. Dumitru Stăniloae, n. 2173.

„Pace vouă!" Dacă apostolii erau înfricoșați de moartea Învățătorului și de iminenta lor moarte, în această lume dominată de frică și neliniște, Hristos cel înviat Se face vizibil ca să Se aducă pe Sine ca pace. Salutarea avea ca scop să-i mângâie pe ucenici pentru durerea pe care încă o trăiau și să-i liniștească în ceea ce privește furia fariseilor. Însă, trăit mai în adâncime, acest salut Îl descoperă pe Hristos ca Pacea supremă, ca Persoana dumnezeiască biruitoare asupra morții și dornică de comuniune totală, în pace și iubire, cu oamenii. Numai persoanele pot fi subiectele păcii și iubirii, altfel nu pot fi înțelese aceste stări sau simțăminte. Nu poate fi vorba aici de vreun armistițiu temporar, așa cum fac armatele pe frontul de luptă, ci salutarea Domnului vine să descopere că „pacea deplină, iubirea deplină sunt ale Persoanei supreme, ale lui Dumnezeu. De aceea, ea era implicată, ca pace afirmată, în iubirea simțită, în cuvântul rostit. Dar o persoană e pace, iubire, cuvânt nu numai pentru sine, ci și în relație cu altă persoană, dar mai ales cu Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om pentru oameni, spre a fi acestea pentru ei, spre a fi dătător de pace, de iubire, de cuvânt"[5].

„Iar ei, înspăimântându-se și înfricoșându-se, credeau că văd duh" (Lc. 24, 37). Absolut firească această reacție a ucenicilor, care dovedesc încă o dată că nu au fost niște creduli, ci au avut îndoieli și zbateri interioare până să accepte minunea Învierii. Ei știau despre arătări de îngeri sau duhuri, chiar văzuseră pe Moise și pe Ilie pe Tabor, iar acum bănuiau că se arată sufletul lui Iisus, Care era acum mort și umbra Lui ieșise din Șeol. Spaima pe care o trăiau venea și din convingerea că un trup viu, în carne și oase, nu putea intra prin ziduri sau prin ușile încuiate. De aceea îi invită pe ucenici: **„Vedeți mâinile Mele și picioarele Mele, că Eu însumi sunt"** (v. 39). Era nevoie ca Iisus Hristos să le arate mâinile, picioarele și coasta Sa, adică urmele rănilor provocate de răstignirea pe Cruce și păstrate special în Trupul Său pentru totdeauna atât pentru a-i convinge de identitatea Trupului Său răstignit cu cel înviat, cât și pentru faptul că Iisus nu vrea să uite de Cruce și de fapta iubitoare și mântuitoare a jertfei Sale, prin care a adus bucurie la toată lumea. „Prin dezvelirea coastei Trupului și prin arătarea urmelor cuielor ne-a dovedit desăvârșit că a ridicat templul Trupului Său, care atârnase pe cruce, și a restaurat viața Trupului pe care îl purtase, desființând moartea specifică trupului, deoarece este Viață și Dumnezeu după fire. A acceptat să Se

Atingerea Trupului înviat și convingerea realității acestuia îi vor face pe ucenici mărturisitori neînfricați înaintea tuturor pericolelor, astfel încât este sigur că ei au ascultat îndemnul lui Iisus și au pipăit rănile Trupului.

5 Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, p. 1153, Sf. Dumitru Stăniloae, n. 2178.

arate cum fusese înainte, ca să nu se creadă că poartă altă formă decât aceea în care a pătimit moartea pe cruce”[6]. Iisus Hristos este Același cu Trupul Său, identic cu cel răstignit și îngropat, dar acum este radical schimbat. „Și, știind că vederea nu este suficientă să distingi un corp de imaginea altui corp și că pipăitul este semnul decisiv al realității corpului, că certitudinea pipăitului este mai puternică decât cea pe care o procură ochii, Mântuitorul îi invită **să-L pipăie, «că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am»**”[7]. Atingerea Trupului înviat și convingerea realității acestuia îi vor face pe ucenici mărturisitori neînfricați înaintea tuturor pericolelor, astfel încât este sigur că ei au ascultat îndemnul lui Iisus și au pipăit rănile Trupului. Numai așa putea Sf. Ev. Ioan să afirme: „Ceea ce era la început, ce am auzit, ce am văzut cu ochii noștri, ce am privit și mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul vieții [...] vestim vouă” (I Ioan 1, 1,3).

„Iar ei încă necrezând de bucurie și minunându-se” (v. 41). Altă reacție normală a firii umane, în care se traduce o neputință de a înțelege evenimentul unic al Învierii, căci apostolii încearcă acum o necredință cauzată de...bucurie(?!) Cu alte cuvinte, își ziceau: „Este imposibil așa ceva, ce vedem și pipăim, nu putem crede ce se întâmplă cu noi!”. Aceeași stare a trăit-o mai târziu Sf. Ap. Petru, când îngerul l-a eliberat din închisoare și „ieșind, mergea după înger, dar nu știa că ceea ce s-a făcut prin înger este adevărat, ci i se părea că vede vedenie” (F. Ap. 12, 9). Văzând că o umbră de îndoială mai persistă în sufletele ucenicilor, Iisus le-a dat o altă dovadă a Învierii și le-a făcut un pogorământ sau îngăduință: **„Aveți aici ceva de mâncare? Iar ei i-au dat o bucată de pește fript și dintr-un fagure de miere. Și luând, a mâncat înaintea lor”** (v. 42-43).

Evanghelistul Marcu a zis că Iisus S-a arătat pe când ucenicii **„ședeau la masă”**. Faptul că Iisus Hristos a mâncat după Înviere descoperă și mai mult importanța și unicitatea calităților Trupului Său trecut prin moarte și copleșit de Duhul Sfânt. Se vede din firul relatării că Iisus nu a zdrobit libertatea și posibilitatea de înțelegere a ucenicilor, ci a căutat să îi lămurească, încercând să coboare la nivelul cel mai potrivit pentru cuprinderea tainei. Când nu credeau că El Însuși este, Iisus S-a identificat prin semnele Trupului dobândite prin Cruce; când credeau că este un suflet din Șeol, Iisus **„a stat”** în mijlocul lor ca să-i convingă că nu este nălucă ce zboară prin văzduh. Acum, după ce L-au pipăit, nu credeau de bucurie, iar Iisus aduce proba cea mai umană a realității Trupului Său uman înviat: hrana materială.

Trebuie subliniat faptul că Iisus a mâncat în mod real, dar nu din cauză că Îi era foame. Trupul înviat nu mai are nevoie de sistem digestiv, căci este spiritualizat la maximum. „Legea întreținerii trupului prin mâncare a lăsat-o Dumnezeu când spiritul nu e destul de tare, ca, prin prezența activă a lui Dumnezeu în el, să întrețină el însuși trupul în lucrarea lui. De aceea Iisus a putut coborî cu voia la această scurtă relaxare a legăturii Trupului Său cu dumnezeirea din El, chiar după Înviere, pentru a-i convinge pe Apostoli despre păstrarea Trupului Său prin Înviere”[8]. Gustarea făcută de Iisus după Înviere se deosebește total de mâncarea aparentă a îngerilor din Vechiul Testament. La Facere, cap. 18, Avraam primește pe Sfânta Treime sub chipul celor trei

6 Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, p. 1152.

7 Pr. Prof. I. Constantinescu, „Învierea Domnului nostru Iisus Hristos după cele patru Evanghelii”, p. 82.

8 Sf. Dumitru Stăniloae, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, p. 276.

Oameni sau Îngeri, cărora le pune înainte unt, lapte și vițelul cel gătit, și, „pe când Ei mâncau, a stat și el alături de Ei sub copac" (18, 8). Dacă au luat forma Îngerilor, cum au mâncat Persoanele Sfintei Treimi sau cum mănâncă îngerii, dacă sunt ființe necorporale? La această întrebare, adresată de iudeul Trifon, Sfântul Iustin Martirul răspunde că „îngerii au mâncat după cum grăim noi când spunem despre foc că a înghițit totul. Cu toate acestea, noi nu înțelegem câtuși de puțin că au mâncat mestecând cu dinții și cu măselele"[9]. Este vorba de un limbaj figurat, deoarece „oamenii sub chipul cărora cei trei Îngeri au mâncat nu au consumat mâncarea în mod digestiv, ci au mistuit-o ca focul. Natura lor incandescentă – la figurat – a putut mistui hrana materială, făcând-o să dispară. Și aceasta numai în anumite momente, când necesitatea mântuirii noastre cere intervenția lor în viața noastră, căci, altfel, ei nu au nevoie de a mânca; dar pot mânca – pentru ochii noștri"[10]. În același mod, îngerul Rafael relatează lui Tobit și Tobie că „în toate zilele am fost văzut de voi, dar eu n-am mâncat, nici n-am băut, ci numai ochilor voștri s-a părut aceasta" (Tobit 12, 19).

În schimb, la Domnul Iisus înviat, gustarea nu este aparentă, nici mistuire precum la îngeri, ci în mod real, pentru a demonstra că natura Sa umană nu a devenit îngerească sau de alt fel, ci a păstrat firea umană, pe care a pnevmatizat-o și îndumnezeit-o. Însă taina aceasta ni se va dezlega în totalitate la Învierea de apoi. Acum putem înțelege, împreună cu Sf. Ioan Gură de Aur, doar că taina „ne depășește și nu ne aparține să explicăm; tot ce putem noi zice este că felul în care a făcut Domnul aceste lucruri este minunat; și că El a mâncat nu pentru a-Și împlini nevoile naturale, pe care nu le mai simțea, ci pentru a dovedi și a confirma Învierea Sa prin bunătate și prin îngăduință"[11].

La Domnul Iisus înviat, gustarea nu este aparentă, nici mistuire precum la îngeri, ci în mod real, pentru a demonstra că natura Sa umană nu a devenit îngerească sau de alt fel, ci a păstrat firea umană, pe care a pnevmatizat-o și îndumnezeit-o. Însă taina aceasta ni se va dezlega în totalitate la Învierea de apoi.

Dacă la Emaus Domnul înviat mai întâi i-a învățat pe ucenici, le-a explicat Scripturile și apoi i-a împărtășit, acum, la Ierusalim, ordinea este inversată: întâi le-a deschis simțurile exterioare prin faptul că S-a lăsat văzut, auzit și pipăit, a mâncat înaintea lor și mai apoi Și-a catehizat ucenicii. „**Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile**" (v. 45). Revine în cuvântul Mântuitorului acel „trebuie să se împlinească toate cele scrise", adică planul dumnezeiesc de mântuire a lumii prin Jertfa și Învierea Fiului lui Dumnezeu Întrupat,

9 Sf. Iustin Martirul și Filozoful, *Dialogul cu iudeul Trifon, Apologeți de limbă greacă*, în col. P.S.B, nr. 2, Ed. IBMBOR, București, 1980, p. 158.

10 Mgr. Anca Manolache, „Un capitol de angelologie", în rev. *Studii Teologice*, 1955, nr. 1-2, p. 127.

11 Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentar la Evanghelia de la Ioan*, p. 493.

ucenicii descoperind realitatea că în centrul Vechiului Testament stă așezată taina Persoanei Fiului și misiunea Sa răscumpărătoare, hotărâtă din veșnicie.

Evanghelistul Marcu amintește încă un detaliu important de la acea masă: Iisus **„i-a mustrat pentru necredința și împietrirea inimii lor, căci n-au crezut pe cei ce-L văzuseră înviat”** (16, 14). Admonestarea ucenicilor are la bază atitudinea de respingere și necredință, în primul rând, privind înștiințările despre Pătimiri, pe care El Însuși li le-a dat încă din timpul activității pământești, apoi privind refuzul de a crede mărturia mironosițelor, a Mariei Magdalena și a lui Petru. În principal, aici este vorba despre „o necredință oarecum vinovată, după cum reiese din mustrarea Mântuitorului, Care-i apostrofează nu numai pentru lipsa de credință, ci și pentru împietrirea inimii (sclerocardia). Inima împietrită nu este consecința necredinței, ci cauza. Această împietrire a inimii se referă la o conștiință închisă în ea însăși, prizonieră propriilor scheme mentale, incapabilă să se deschidă noutății lui Dumnezeu”[12].

„Și Iisus le-a zis iarăși: Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl vă trimit și Eu pe voi” (Ioan 20, 21). Mâncarea, mustrarea și explicarea Scripturilor au adus convingerea în inimile ucenicilor, care „s-au bucurat văzând pe Domnul”. După ce a considerat că de acum ucenicii sunt convinși de existența reală a lui Iisus, Acesta revine la atmosfera părintească și călduroasă, dându-le pacea Lui ca semn al binecuvântării divine. Dacă prima oară pacea a reprezentat un salut ca semn de întâlnire, acum pacea lui Hristos adresată apostolilor trebuia să-i întărească în misiunea pe care le-o va încredința. Domnul le întâmpină la mormânt pe mironosițele îndurerate cu „Bucurați-vă!”, dar apostolilor le vestește „Pace vouă!”, fiindcă ei vor avea de dus cel mai crunt război într-o lume care L-a răstignit pe Împăratul iubirii absolute. Cu pacea lui Hristos în inimile lor, apostolii vor propovădui pretutindeni și fără frică Evanghelia iubirii milostive a lui Dumnezeu.

El le demonstrează ca Om, prin trimiterea de după Înviere, că este și Dumnezeu. Dacă Iisus îi trimite cu puterea Tatălui, înseamnă că El este ca Tatăl.

Pacea este dată pentru curaj în mandatul misionar care va avea ca scop continuarea operei mântuitoare a lui Iisus Hristos prin Biserica Lui în toată lumea, după modelul arătat deja de Domnul Iisus. Trimiterea la oameni „precum” Dumnezeu-Tatăl a trimis pe Dumnezeu-Fiul în lume arată atât temeiul misiunii, cât și puterea lui Hristos cel înviat. El le demonstrează ca Om, prin trimiterea de după Înviere, că este și Dumnezeu. Dacă Iisus îi trimite cu puterea Tatălui, înseamnă că El este ca Tatăl. Căci

12 Pr. Conf. dr. C. Preda, *Învierea Mântuitorului în memoria narativă a Evangheliilor*, p. 129.

înainte de Pătimiri și Moarte, Iisus cerea Tatălui: „Păzește-i în numele Tău" (In. 17, 11), iar acum, după Înviere, Iisus îi trimite pe ucenici cu puterea și autoritatea Sa divino-umană, ca aceștia să acționeze în slujirea lor viitoare, făcând prezentă și eficientă puterea Lui. El Însuși îi va conduce și pe El Îl vor face prezent oriunde va fi propovăduit cuvântul Său, pentru că apostolii pornesc în lume cu această abilitare dumnezeiască.

Domnul Iisus descoperă întreaga Sfântă Treime, căci apostolii vor continua misiunea pe care Tatăl a dat-o Fiului și Fiul le-o dă lor, dar această putere este împărtășită numai prin suflarea Duhului Sfânt.

„Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt! Cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate; și cărora le veți ține, vor fi ținute" (v. 22-23). În aceste cuvinte Domnul Iisus descoperă întreaga Sfântă Treime, căci apostolii vor continua misiunea pe care Tatăl a dat-o Fiului și Fiul le-o dă lor, dar această putere este împărtășită numai prin suflarea Duhului Sfânt. Suflarea Duhului în duminica Învierii amintește inevitabil de gestul suflării lui Dumnezeu de la momentul creării omului (Fac. 2, 7) și de suflarea peste câmpul de oase ale morților din vedenia lui Iezechiel (cap. 37). Acum, la Înviere, actul suflării este pus în legătură cu înnoirea creației, înfăptuită mai întâi cu firea umană a lui Hristos, trecută prin moarte și ridicată deasupra coruptibilității naturii căzute. Domnul Iisus vrea să le transmită și lor „o undă a vieții celei noi a umanității Lui în ei"[13].

Suflarea nu reprezintă coborârea ipostatică a Duhului Sfânt, act ce se va realiza la Cincizecime. Nu trebuie confundată, dar nici total despărțită de acea coborâre personală din ziua Rusaliilor. Distincția dezvăluie „conștiința comunității apostolice de a fi mai întâi o comunitate pascală, reunită pentru a celebra moartea și învierea lui Hristos. Credința comunității apostolice se întemeiază pe arătarea Mântuitorului Hristos înviat. Darul Duhului Sfânt din seara învierii se explică în continuitate cu scena răstignirii"[14]. Această suflare trebuie înțeleasă atât din perspectiva Duhului, cât și din cea a apostolilor. De dăruit, Iisus sigur L-a dăruit prin această suflare. „Hristos nu putea spune: Luați, dacă n-ar fi dat"[15]. Ceea ce face acum Domnul este o dăruire mai devreme, mai înainte de Rusalii, ca o arvună a ceea ce apostolii așteptau pentru a fi ajutați și călăuziți la tot adevărul (In. 15, 26; 16, 13). La Înviere, „Iisus le-a spus că le dă și le-a dat în parte pe Duhul Sfânt prin suflare, după ce ei au crezut că e Fiul lui Dumnezeu, prin pipăirea picioarelor și a coastei, iar după înălțare le va da pe Duhul Sfânt în plinătatea puterii lucrătoare în ei"[16]. Duhul este dat

13 Sf. Dumitru Stăniloae, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, p. 272.

14 Pr. Conf. dr. C. Preda, *Învierea Mântuitorului în memoria narativă a Evangheliilor*, p. 240.

15 Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, p. 1161.

16 Sf. Dumitru Stăniloae, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, p. 272.

acum și ca putere pentru ucenici ca să mărturisească pe Domnul Iisus ca Dumnezeu adevărat și Om adevărat, căci „nimeni nu poate să zică: Domn este Iisus, decât în Duhul Sfânt" (I Cor. 12, 3).

Pe de altă parte, suflarea se înscrie pe traiectoria planului lui Dumnezeu cu apostolii: întâi i-a ales, pe parcursul anilor i-a învățat, la Cina cea de Taină i-a sfințit, iar acum îi hirotonește, căci ei primesc un dar spiritual al Duhului, harul preoției, care nu putea fi dăruit înainte de Jertfa Lui. Deci putem vorbi despre o „comunicare funcțională a Duhului, menită să-i ajute pe ucenici să împlinească o funcțiune precisă"[17]. Finalizarea hirotoniei, dacă o putem numi astfel, se realizează la Cincizecime, când harul acesta al preoției va deveni lucrător. Actul suflării de acum îi face pe apostoli „mai mult pregătiți să înțeleagă ce se va petrece când vor auzi vuietul ca de vânt și vor vedea limbile ca de foc împărțite asupra lor. Propriu-zis, atunci s-a activat cu ei Duhul Sfânt sau au trăit simțirea Lui când Acesta a început să lucreze în ei"[18]. Atunci „s-au umplut toți de Duhul Sfânt" (F. Ap. 2, 4).

Duminică seara, în ziua Învierii, Iisus Hristos instituie încă două Sfinte Taine pentru credincioșii de până la sfârșitul veacurilor: Taina Preoției și Taina Spovedaniei. Puterea primită acum de apostoli este dumnezeiască, deoarece numai Dumnezeu poate să ierte păcatele, dar o face prin preoții aleși și sfințiți de El, ca să ne dea o cale obiectivă de îndreptare. Apostolii și urmașii acestora vor reprezenta pe Hristos cu puterea și autoritatea Lui. Domnul Iisus Se arată iarăși în toată măreția Sa, având conștiința că este Dumnezeu, Care singur poate dispune de iertare, atunci când o lege dată de El este încălcată. Așadar, din prima zi a Învierii, Mântuitorul continuă lucrarea mântuitoare, care întâi s-a săvârșit în firea Lui umană, ca acum s-o extindă la oameni. Cele trei Sfinte Taine, Euharistia, Preoția și Spovedania, săvârșite sau instituite în ziua de duminică, ne arată dorința Mântuitorului de a-i pregăti pe apostoli pentru misiunea din cadrul Bisericii și de a Se uni cu fiecare om care crede în El și Îl iubește până la sfârșitul veacurilor. Cinstea și răspunderea acordate preoției văzute de către Iisus Hristos sunt conștientizate prin faptul că preoții îl reprezintă în chip văzut pe Hristos cel înviat și nevăzut, Care ni Se dăruiește în toate celelalte Taine. Dacă păcatul înseamnă îndepărtarea omului de Dumnezeu, atunci prin Taina Pocăinței, adică a mărturisirii păcatelor și a iertării lor de către Iisus Hristos prin preotul văzut, ca organ personal al Tainelor, se abolește această despărțire și omul se poate apropia cu vrednicie de unirea reală și cel mai mult posibilă în această viață cu Hristos în Taina Sfintei Împărtășanii.

Așadar, din prima zi a Învierii, Mântuitorul continuă lucrarea mântuitoare, care întâi s-a săvârșit în firea Lui umană, ca acum s-o extindă la oameni.

Evanghelia nu menționează modul în care s-a finalizat această arătare pascală a lui Iisus către ucenici; nu știm cum și dacă S-a făcut nevăzut Iisus de la fața lor. Scriptura însă încheie întâlnirea cu efectul produs în ucenici: cei zece s-au văzut obligați imediat să-i vestească și lui Toma învierea lui Iisus Hristos. **„Iar Toma, unul din cei doisprezece, cel numit Geamănul, nu era cu ei când a venit Iisus"** (Ioan 20, 24). Care să fi fost motivele absenței lui Toma de la cina din seara Învierii? Evanghelistul Ioan nu specifică niciun motiv, iar exegeții încearcă să ofere mai multe.

17 André Scrima, *Comentariu integral la Evanghelia după Ioan*, p. 394.

18 Sf. Dumitru Stăniloae, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, p. 272.

Printre acestea, au fost menționate *simpla întâmplare*, ceea ce nu pare să corespundă importanței pentru care Sf. Ioan consemnează această informație. Toma ar fi lipsit din ceata ucenicilor pentru că era foarte *afectat și zbuciumat* de cele întâmplate în ultimele trei zile, care l-au prăbușit în disperare, crezând că *totul s-a terminat* în ceea ce privește viața și ucenicia alături de Învățătorul. Alt motiv ar fi acela că, judecând după recentele evenimente, Toma a avut „o reacție care în unele împrejurări impune o insolită *dorință de însingurare, de izolare*. Traumatizat de repeziciunea desfășurării evenimentelor, Toma caută o deconectare, urmărindu-și, introspectiv, propriile gânduri și îndoieli"[19]. Sf. Ioan Gură de Aur susține că motivul absenței este acela că Toma „nu s-a întors încă din *fuga și risipirea* de la început"[20]. Oricare ar fi fost motivul, credem că apostolul nu a trăit în dezinteres și nepăsare, ci a fost frământat de multele contradicții pe care le trăia în aceste zile și care îl țineau într-o tensiune existențială. Motivul poate fi căutat și într-un plan providențial, *o rânduială a lui Dumnezeu* ca Toma să nu fie prezent în prima seară, tocmai ca prin răspunsul direct, clar și evident oferit prin vedere și pipăire, toți să se încredințeze de Învierea lui Hristos. Așadar, absența lui Toma pare să fie providențială pentru el însuși și, mai ales, pentru toți viitorii credincioși care nu L-au văzut pe Hristos cu ochii trupești, dar Îl iubesc cu toată ființa lor. „Necredința" sa a fost de mare folos Bisericii.

Așadar, absența lui Toma pare să fie providențială pentru el însuși și, mai ales, pentru toți viitorii credincioși care nu L-au văzut pe Hristos cu ochii trupești, dar Îl iubesc cu toată ființa lor.

Încă un aspect trebuie menționat. Dacă nu a fost prezent în seara când Hristos a suflat și a zis: „Luați Duh Sfânt!", atunci Toma a primit harul hirotoniei? În primul rând, se impune precizarea că puterea de a ierta păcatele a fost dată apostolilor și urmașilor lor, care lucrează acest har numai în interiorul comunității bisericești. Apoi, suflarea Duhului Sfânt se referă la întreg colegiul apostolic, chiar dacă Toma nu era de față, căci „puterea Duhului a venit în fiecare dintre cei care au primit harul și au împlinit scopul Celui ce L-a dat. Dar Hristos nu L-a dat numai unora, ci tuturor ucenicilor. Deci Îl primesc și cei ce nu erau de față, dărnicia Dăruitorului nerăsfrângându-se numai asupra celor prezenți, ci urcând la întreaga ceată a Sfinților Apostoli"[21].

19 Prot. dr. Marcu Bănescu, „Toma", în rev. *Mitropolia Banatului*, 1989, nr. 2, p. 20.

20 Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentar la Evanghelia de la Ioan*, p. 490.

21 Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, p. 1161.